

του τῆ ζωῆ κάνει ὅ,τι μπορέσει γιὰ νὰ μὴ μάθει πῶς και ποιὸς εἶτανε ὁ ἴδιος. Πῶς λοιπὸν νὰ καταλάβει ποιὸς εἶναι ὁ ἄλλος ;... "Ὅταν ἕμως δυὸ ἄνθρωποι βρῆσκονται κατατόχη μαζὶ πεθαμένοι στὸ νεκροσκοποιο και μαζὶ ξαναζωντανεμένοι, νὰ πούμε, ξαναγεννιῶνται ἀπὸ τὸ χάος...

Ὁ φιλόσοφος κοίταζε τὸ καλοριφέρ, τὴ συσκευὴ γιὰ τὸ ζέσταμα τοῦ νεροῦ, μὲ τὶς νικελένιες κάνουλες και τὴ μεγάλη ἄσπρη λεκάνη ἀποκάτω :

— Τέτα λουσα δὲν τᾶχω ἐπίτι μου !...

Ὁ νεκροσκοπὸς ξανάρθε φέρνοντας τὸ τσάι.

— Γιατί πάψατε νὰ εἰσπνέετε ;

Ὁ φιλόσοφος τὸν ἀντίσκοψε :

— Γιατί ἔχετε δῶ τοῦτο τὸ καλοριφέρ, ἀφοῦ πρῶτος ἔσος εἶναι ἔλα δῶ μέσα νὰ μένουνε νωπὶ ;

— "Ἐνα ἐλαφρούτσικο τσάι... Ἀνάγκη νὰ τὸ πιεῖτε δίχως ζάχαρη... "Ἄ δὲν μποροῦσα τίς ψυχρὲς μέρες τοῦ χειμῶνα νὰ κρατήσω τὴ θερμοκρασία ἕνα βᾶθμὸ τουλάχιστο πάνω ἀπὸ τὸ μηδενικὸ, θάμουν ὑποχρεωμένος κείνους ποὺ πνιγόντανε στὸ ποτάμι και εἶτανε καταμουσκεμένοι νὴν τοῦς ξεκολῶ κάθε τόσο ἀπὸ τὸν μπάγκο, γιατί τὸ νερὸ παγώνει, ἔταν ἢ θερμοκρασία εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ μηδενικὸ...

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἔλα τὰ σκεπτήκατε καλά. Ἐδῶ τουλάχιστο τίποτε δὲ λείπει... Τί λέτε ;

— Ναί, ἐδῶ εἶναι ἔλα ἐντάξει... Ἡ διοργάνωση γιὰ τοὺς νεκροὺς εἶναι σὲ μᾶς ἀφεγάδιαστη... Μὰ και ἡ ὀργάνωση γιὰ τὸ θάνατο τῶν μαζῶν, εἶναι, και πρέπει νὰ τὸ παραδεχτοῦμε, ἀφεγάδιαστη κι αὐτή...

— Ὡστε και λόγου σου εἶσαι κατὰ τοῦ πολέμου ;

Ὁ φιλόσοφος παρατηροῦσε τοὺς δεκαοχτῶ αὐτὸ χεῖρες, ποὺ μὲ τίς μακριές της γλώσσες και τὰ ὠχρά

τους μοῦτρα διαμαρτυρόντανε κατὰ τοῦ πολέμου.

— Αὐτὸ τὸ νεκροσκοπεῖο εἶναι ἕνα ἀληθινὸ ἀντι-μιλιταριστικὸ καταφύγιο ! εἶπε και κατέβηκε ἀπὸ τὸν μπάγκο του.

Ἡ κοπέλλα εἶχε τὸ ἄσκι ἀκόμη στὸ στόμα και φαίνότανε σὰν ἕνα παιδάκι ποὺ παίζει μὲ μιὰ μικρὴ τρουμπέτα.

— Περισσότερο ἀπ' ἔλες τίς στενοχώριες ποὺ πέ-ρασε στὴ ζωὴ της και ἀπὸ τὴν ἀπόπειρά της ἀκόμα νὰ σκοτωθεῖ, μὲ συγκινούνε οἱ δαντέλλες παῦχει στὸ λαιμὸ της : αὐτὴ ἢ συμαζεμένη ἀποτυχημένη προσπάθεια νὰ φαίνεται ὁμορφὴ !... συλλογιζότανε ὁ φιλόσοφος.

(Στῆλο φύλλο τὸ 1' μέρος).

ALEX. STEINMETZ

ΚΥΠΑΡΙΣΙΑ

Ὁ κυπαρίσσια ἔσεις σκιερὰ, ποὺ ὑψώνεστε
Λιτὰ ἔτσι, ἀμάργα, στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου,
Πῶς ὁ σιγαλινὸς ρυθμὸς σας, τὸ κλειστὸ
Ἔρχεται και χτυπᾶ παράθυρό μου !
Κι ὅταν θολὴ ἀργοστάζει ἢ ἄγνη τοῦ βραδιοῦ,
Κι ἰσκιώνει τ' ἄνανθα, τὰ βάρυπνα κλαδιά σας,
Μέσα στ' ἀπόηχο τοῦ σβυσμένου τραγουδιοῦ
Θρηνώ κ' ἐγὼ μαζὺ τὴ μοναξιά σας !

Σμύρνη 1922

ΚΥΡΟΣ ΔΑΝΕΖΟΣ

ΤΟ ΚΡΙΜΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

«Τὸ βιβλίο τῶν Νέων Σμύρνης»

— Τυπωμένος στὴ Σμύρνη, κυκλοφόρησε ἕνας πολυσέλιδος τόμος, ὅπου συγκεντρώνεται διαλεκτὴ φιλολογικὴ ἐργασία, ἀπὸ ὅλους τοὺς λογίους τῆς Ἰωνίας. Ἡ συντροφιά τῶν «Νέων» ἐργάζεται μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια και φροντίδα γιὰ νὰ βοηθήσει τὴν προκοπὴν στὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Ἐνίσωσε τὴ σημαντικὴ σημασία ποὺ ἔχει ὁ Δημοτικισμὸς στὴν πνευματικὴ μας ἀναγέννηση, και γιὰ τοῦτο ἢ συντροφιά κοιτᾶ μὲ σταθερὸ χέρι τὴν ἐπαναστατικὴν σημαία. Ὁ «Νουμάς» ποὺ βλέπει ἔτσι νὰ καρπίζουσε οἱ ἄγῶνες του, μέσα στὴν ψυχὴ τῆς νιότης, δὲν μπορεῖ παρά νὰ εἶναι περήφανος γι' αὐτό.

Τὸ νέο ρομάντζο τοῦ κ. Ἀνθέμη.

— Ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο φύλλο τοῦ «Νουμά» ἀρχίζει νὰ δημοσιεύεται καινούριο πρωτότυπο ἑλληνικὸ ρομάντζο, γραμμὸ ἀπὸ τὸ διαλεκτὸ συνεργάτη μας κ. Μήτισο Ἀνθέμη, μ' ἐπιγραφὴν «Τὸ Κριμα». Ὁ Ἀνθέμης γνωστὸς ἴσαμε τὴν ὥρα, γιὰ διηγηματογράφος ποὺ τιμᾷ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα, μ' ἔργα σὰν τὴ «Λιλή» και ἄλλα, — ἐγραψε τελευταῖα ἔργο συνθετικώτερο, ρομάντζο μὲ ἀληθινὴν πνοή, ὅπου βρῆκε ὅλη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ξετυλίξει τὰ σημαντικὰ του χαρίσματα, σὲ σελίδες ποὺ θ' ἀπολάφουσε γιὰ κάμποσα φύλλα οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά».

Φιλολογικῆ; ὁμιλίαι: «Ὁ Παλαμῆς»,

— Στις 21 τοῦ Ἀπριλίου ἡμέρα Πέμπτη ὥρα 8.

φτὰ τὸ δειλινό, θὰ γίνει στὸ «Ἑλληνικὸ Ὠδεῖο» ἢ προαγγελμένη φιλολογικὴ ὁμιλία γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Παλαμᾶ ἀπὸ τὸν κ. Ρήγα Γκόλφη. Ἡ κ. Θεώνη Δρακοπούλου, καθηγήτρια τοῦ Ὠδεῖου, κ'οἱ πικρὰ διαλεχτές της μαθήτριες θ' ἀπαγγείλουνε χαρακτηριστικὰ ποιήματα τοῦ Παλαμᾶ, γιὰ νὰ δώσουνε ἔτσι μιὰ σύντομη, μὰ ζωηρὴ εἰκόνα τοῦ πολύμορφου ἔργου τοῦ ποιητῆ. Θ' ἀπαγγελθοῦνε ἀπὸ τὸν «Ὑμνο τῆς Ἀθηνᾶς» καὶ τοὺς «Τάφους τοῦ Κεραμεικοῦ» τὰ πιὸ σημαντικὰ μέρη. Ἡ «Χώρα ποὺ δὲν πεθαίνει», «Μίλημα μὲ τὰ λουλούδια», ἀπὸ τῆς «Ἐκατὸ φωνῆς τῆς Ἀσάλευτης Ζωῆς», ἢ «Κασσιανή» κ.λ.π. Ὡς κ' ἓνα ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Παλαμᾶ: «Τὸ τραγούδι τοῦ τρελοῦ».

Τὸ «Καινούριο σπίτι»

— Ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο Ἑλευθεριουδάκη βγήκε σὲ τόμο τοῦτο τῆς μέρες τὸ ἀνέκδοτο τρίπραχτο κοινωνικὸ δράμα τοῦ Δ. Π. Ταγκόπουλου: «Τὸ καινούριο σπίτι». Μπροστὰ ἀπὸ τὸ δράμα, εἶναι, σὰν πρόλογος, μιὰ πολυέλιδη μελέτη τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου: «Τὸ δράμα τῶν ἰδεῶν κι ὁ κ. Ταγκόπουλος». Τὸ «Καινούριο σπίτι» πουλιέται δρ. 6. Οἱ φίλοι τοῦ «Νουμᾶ» δεῖτε τὸ ζητήσουν ἀπὸ τὸ «Ἀθηναϊκὸ βιβλιοπωλεῖο» Σοφοκλέους 3.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Καινούργιες γαλλικὲς ποιητικὲς συλλογές.— «Μιὰ χορεύτρα πέθανε» δράμα τοῦ κ. ντὲ Μπαρζύ. — Ρομάντζα τῶν κ. Μπορντώ, Μπενουά, Μπονζάν, Ντέις, ντὲ Νερέιπ. — Ζὰν Ζωρὲς «Διαλεχτές σελίδες» — Μπλάσκο Ἰμπανέξ. — Δυὸ Πορτογάλλοι ποιητές. — Ἐνας Ὁλλαντέζος ρομαντζογράφος.

— Ἀφθονες οἱ ποιητικὲς συλλογές ποὺ τώρα μὲ τὴν ἀνοίξη βγήκαν στὴ Γαλλία. Πρῶτος ἔρχεται ὁ γνωστός μας ποιητῆς Φρανσίς Ζὰμ μὲ «Τὸ μνημὲν τοῦ Λαφονταίν καὶ τὰ Μετρημένα Τραγούδια». Μὲ τὸ γνωστό του εὐθυμο τόνο καὶ τὴ βαθύτητα ποὺ βγαίνει ἀπ' τὰ πράγματα ποὺ περιγράφει, ὑμνεῖ τὴ γῆ καὶ μᾶς δίνει ὁμορφες γεωργικὲς εἰκόνας στὰ «Μετρημένα τραγούδια».

— Κι ὁ Φρεντερικ Πλεσαί σὰν τὸ Φρανσίς Ζὰμ στὸ «Στεφάνι τοῦ κισσοῦ» ἀγαπᾶ καὶ ὑμνεῖ τοὺς κάμπους, τῆς δουλειῆς καὶ τῆς διασκέδασής τους καὶ τὴ βαθειὰ καλωσύνη ποὺ δίνει στὸν ἄνθρωπο ἢ ἀγάπη τῆς Γῆς. Μὲ κάποια βιργιλιακὴ ἀκριβεία περιγράφει σένα μεγάλο ποίημα πῶς μαζεύουν τῆς πατάτες.

— Μὲ ξωτικὸ χρώμα καὶ μὲ μιὰ λεπτὴ ψυχικότητα εἶναι γραμμένες οἱ Debarcadés, τραγούδια

τοῦ κ. Ζὺλ Συπερβιάλ, βγαλμένα ἀπ' τῆς ἐντύπωσης τῶν ταξιδιῶν του στὴ νότια Ἀμερικὴ.

— Ὁ Γκαστόν Πικάρ, μὲ τὴν καινούργια συλλογὴ του «Ἡ καρδιὰ παραδίδεται» δείχνεται ἓνας ἀπ' τοὺς σπουδαιότερους maitres τοῦ λεύτερου στίχου. Μὲς στὰ ἑπτὰ τραγούδια ποὺ ἀποτελοῦνε τὴ συλλογὴ καταφέρει μὲ τῆς ἐδῶ καὶ κεῖ σπαρμένες μεπιτηδειότητα ρίμες, μὲ τοὺς ἄπλευρους ρυθμούς καὶ τὰ γυρίσματα τοῦ στίχου νὰ ἐξωτερικέψει τέλεια τὰ ὅμορφα καὶ παθητικὰ αἰσθήματι τῆς καρδιάς του.

— Ὁ δυὸ φορές βραβεμένος ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ποιητῆς Μαρσέλ Τουσαίν Κολλιγιὸν σκοτώθηκε στὸν πόλεμο. Οἱ φίλοι του τώρα βγάζουν τὰ τελευταῖα τραγούδια του μὲ τὸν τίτλο «Μὲ τὰ ματόφροντα χαμηλωμένα». Ἐκεῖ μέσα βρίσκονται στίχοι ὁμορφοί, ὄλο δροσιὰ κ' αἴστημα.

— Τέσσερις γυναίκες συλλογές, κ' οἱ τέσσερις μ' ἐρωτικὰ τραγούδια. Εἶναι τῆς κ. Μαργκερίτ Κερσὲν «Ἡ εὐτυχία αὐτοῦ τοῦ πρωῖνοῦ» μὲ τοὺς ἀπλοῦς καὶ κλασικοὺς ρυθμούς καὶ τὸ μετρημένο καὶ γεμάτο φῶς αἴστημα, τὸ «Ἐρωτικὸ τραγούδι» τῆς κ. Γεωργίας Βαλιέρ ποὺ μὲ τὸ μέταπο ἀκουμπισμένο στὸν ὄμο τοῦ φίλου τῆς γαμιζει τρυφεράδα ποὺ τῆς δίνει δύναμη, θάρρος κ' εὐγένεια καὶ ψάλλει μὲ φλόγα τὸν ἐρωτὰ τῆς. «Γύρω σένα παλιὸ θέμα» εἶναι ἡ συλλογὴ τῆς δ)δος Τεὸ Μαρτέν μὲ χρώματα κάπως κοινὰ καὶ συνηθισμένα μὰ μὲ ἀληθινὴ συγκίνηση, καὶ τέλος «Ἡ φωλιά στὸν ἥλιο» εἶναι οἱ ξερολόγησες τῆς κ. Μαρσέλ Μαρτύ ποὺ δείχνουν μιὰ βασανισμένη ψυχὴ μὰ ὄχι καὶ κανένα σπουδαῖο ποιητικὸ ταλέντο.

— Ἄλλες ποιητικὲς συλλογές εἶναι τοῦ Ἀνρὺ Φορκὰξ «Ὁ θλιβερός κι ὠραῖος ἐρωτᾶς μου», τοῦ Ζὰν Ντόρ «Τὰ παλιὰ θέματα», τοῦ Ἀνρὺ Μπαρτοῦ ἢ «Ξεφυλλισμένη καρδιά» τοῦ Λὺκ Σαλύστ «Δεκά-ξη ἡδονιστικὰ ποιήματα» κι ἄλλα.

— «Μιὰ χορεύτρα πέθανε». Δράμα τοῦ κ. ντὲ Μπαρζύ. Βγήκε σὲ βιβλίο καὶ παίζεται καὶ στὸ ἐθνικὸ θέατρο τοῦ Ὠδεῖου. Μὲ πολλὰ δραματικὰ ἐπεισόδια καὶ ἀληθινὴ τέχνη ξετάζεται ἂν ἔχει τὸ δικαίωμα ἓνας ἐξαιρετικὸς ἄνθρωπος νὰ πέφτει σὲ σφάλματα ποὺ δὲν μποροῦν νὰ πῆσουν αὐτὰ οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι ἀτιμώρητα. Ὁ ἥρωας, ὁ Μπαρσάνζ, ἀρχηγὸς τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος, ἔχει ἐρωμένη μιὰ χορεύτρα ποὺ δὲν ξαίρει τὸνομά του καὶ τὴν κοινωνικὴ του θέση. Μαθαίνοντας ὁ Μπαρσάνζ πῶς ἢ ἐρωμένη του θάφηνε μὲ κάποιον Φρέντ πάει σπῆτι τῆς νὰ τὴν μπουδίσει, κ' ἐπειδὴ αὐτὴ φωνάζει, τὴ σκοτώνει.

Φεύγει. Σπῆτι του νοιώθει τύψεις καὶ θέλει νὰ παραδοθεῖ. Ἡ ἀδερφή του, μεγάλη σοσιαλίστρια καὶ αὐτὴ τοῦ λέει πῶς ἓνας ποῦχει τὴ ζωὴ του ἀφιερωμένη στὴ λευτεριά τῶσων ἀνθρώπων δὲν ἔχει τὸ

δικαίωμα να παραδοθεί γιατί σκότωσε μιὰ χορεύτρα. Μὰ φτάνουν οί εφημερίδες και βλέπει πώς πιάσανε τόν Φρέντ για φονιά, επειδή τόν ηύρανε κοντά στο πτώμα. Τότε οί τύπες; αξαίνουν, και στο τέλος, όταν ό κυτηγορούμενος με τó τηλέφωνο του ζητεί να γενεί συνήγορός του, ό Μπαρσάνζ τρελλαινεται.

Στήν τρίτη πράξη βρίσκονται σένα θεραπευτήριο ό Μπαρσάνζ, που συνέφερε απ' τήν τρέλλα του κι ό Φρέντ, που άθωώθηκε, μὰ είχε κλονιστεί ή υγεία του. Ό Μπαρσάνζ του δηγείται τήν άληθινή ιστορία του φόνου τής χορεύτρας. Ό Φρέντ τότε άπαιτεί να παραδοθεί στην άστυνομία για να ίκανοποιηθεί αυτός που άδικα φυκαίστηκε. Του κάκου ό Μπαρσάνζ προσπαθεί να τόν πείσει με τά επιχειρήματα που του λέγε αυτός του ίδιου ή άδερφή του, ό Φρέντ δέν υποχωρεί. Κι' ό Μπαρσάνζ ζητεί τουλάχιστο τήν άδεια να τιμωρηθεί μόνος του. Για να μη φύγει, ό Φρέντ του παίρνει ένα γράμμα που όμολογεί τόν φόνο που κανε. Σέ λίγο φτάνει ό πατέρας του Φρέντ, κι όταν τά μαθαίνει όλα αυτά, έξορκίζει τó γιό του, για χάρη τής ιδέας που πρέπει να νικήσει, να σκίσει τó ένοχοποιητικό γράμμα. Αυτό και γίνεται, μὰ είναι πιά άργά, γιατί απ' τήν πλαϊνή κάμαρα άκούγεται μιá πιστολιά. Ό Μπαρσάνζ τιμωρήθηκε μονάχος του, αυτοχτόνησε. Τό συγκλονιστικό αυτό δράμα έκανε μεγάλη έντύπωση στους κριτικούς και διανοούμενους, κι άρσε και στο πολύ θεατρικό κοινό.

— Δυό maitres του Γαλλικού ρομάντζου, ό άκαδημαϊκός Άνρϋ Μπορντώ κι' ό Πιέρ Μπενουά τής Άτλαντίδας, μās δώσανε καινούργια δείγματα τής τέχνης τους, «Τό νεκρό σπίτι» ό πρώτος, και τó «Φράχτη τών γιγάντων» ό δεύτερος. Γιαυτό τά δυό ρομάντζα, που κανανε τόσο θόρυβο και πριν άκόμα βγούν, θά μιλήσουμε πλατύτερα στο έρχόμενο φύλλο.

— Ένα άνθρωπιστικό ρομάντζο του Φ. Μπονζάν «Ίστορία δώδεκα ώρων». Είν' ένας παράξενος διάλογος αϊχμαλώτων μέσα σε μιá Γερμανική παράγκα. Κατά τó Ρομάλν Ρολλάν είναι τó πιό ένυατό έργο σκέψης που διάβασε, απ' όσα γράφτηκαν για τόν πόλεμο.

— «Η Εύτυχία του κ. Πρυνέ». Τρυφερό ρομάντζο του Λέον Ντέτς, που περιγράφει τήν ιστορία ενός γεροντοπαλήκαρου που στα γερατειά του βρήκε τήν εύτυχία του σε μιá μικρούλα, τή Ζακελίνα. Πάνε ταξίδι στην Ελλάδα, μὰ κεί ή Ζακελίνα του γεύγει. Η δυστυχία βρίσκει τó γέρο κ. Πρυνέ, όταν ή Ζακελίνα ξανάρχεται μετανιωμένη, όλο κλάματα κι όλο άγάπη. Τά περασμένα ξεχιοθνται άμέσως και ξανάρχονται στην πρώτη, ήρεμη ζωή.

— «Τό βοτάνι τής άγάπης μου» του κ. Ροζέ ντε Νερβίπ. Αισθηματική ιστορία καμωμένη από μικρά κομμάτια λυρικής πρόζας όπου ό συγγραφέας έχει δείξει με λαμπερόχρωμες έκφρασεις τις διάφορες περιόδους ενός μεγάλου έρωτα, που γεννιέται, αξαίνει, σταμα-

τάει, ξαναγεννιέται, και τέλος σταματάει μονάχος του άπότομα για να κρατήσει τή βεβαιότητα πώς ποτέ δέ θά πεθάνει. Μές στο βιβλίο αυτό βρίσκεται μιá παθητική συγκίνηση, σμιγμένη με μεγάλη λεπτότητα άνάλυσης.

— Οί διαλεχτές σελίδες του Ζάν Ζωρές, του μεγάλου Γάλλου σοσιαλιστή που δολοφονήθηκε τó 1914 στο Παρίσι, τή βραδιά που κηρύχτηκε ό μεγάλος πόλεμος, βγήκαν τελευταία σε μεγάλο τόμο από 450 σελίδες. Έκει μέσα είναι πολλές άνθρωπιστικές, φιλολογικές και φιλοσοφικές μελέτες. Στο έρχόμενο φύλλο του Νουμά να δώσουμε μερικά απ' τά χαρακτηριστικώτερα κομμάτια.

— «Υστερ» από τόν Μπαλζάκ, τó Ντοστογιέφσκη και τó Σιέγκεβιτς, ό Μπλάσκο Ίμπανέζ. Ό Ίσπανός αυτός ρομαντζογράφος είν' ό καινούργιος κολοσσός. Ό πόλεμος έδωκε άφορμή να γνωριστεί έξω από τόν τόπο του. Σήμερα τά ρομάντζα του, μεταφρασμένα σε πολλές γλώσσες, διαβάζονται από έκατομμύρια κόσμου. Στην περιγραφή, ή πέννα του είναι έπική. Η ψυχολογία του βαθύτατη: είν' ό μεγάλος άνατόμος τής άνθρώπινης ψυχής, ύστερ' απ' τόν Ντοστογιέφσκη. Κι όλες τις άλλες άρετές του έργου του τις πλημμυράει, τις σκεπάζει, ένας ώκεανός άγάπης και συμπόνιας, που χωρίς αυτήν τó σπουδαιότερο καλλιτεχνικό έργο είναι ένα μηδενικό. Απ' όλα τά έργα του ξεχωρίζουν τó πολεμικό ρομάντζο «Οί τέσσερις καθάρσες τής άποκάλυψης» τó βαθιά ψυχολογικό «Η άμορφη γυμνή γυναίκα» και τó γεμάτο πόνο για τις λαϊκές τάξεις «Η καταραμένη γίς». Και τάλλα του ρομάντζα όμως, καμμιά είκοσαριά πάνω κάτω, δέν είναι καθόλου κατώτερα.

— Namarodos : σονέτα τής πορτογαλλίδας ποιήτριας κ. Βιργίνιας Βικτορίνο. Απ' αυτά ξεχωρίζουμε Τά μάτια σου, Τά γράμματά σου, Βροχή, Δάκρυα, Θλίψη και περηφάνεια. Αιτήρημητα άναβρίζουν κείθε μέσα μιá άληθινή ευαισθησία, ένα άγνό πάθος κ' ένας πληγωμένος άνθρωπισμός.

— «Οί ώρες του Θεού». Τραγούδια του Μαρία ντε Γκλόρια Τεξείρα ντε Βασκοντσέλος. Στόν πόνο του ποιητή σμίγει τόν πόνο της ή φύση και βγαίνει ένα τρυφερό και συγκινητικό τραγούδι.

— Η γνωστή γαλλίδα ποιήτρια κ. Άντριανή Λωτέρ μās παρουσιάζει στο τελευταίο φύλλο του περιοδικού «Le Monde Nouveau» τόν Όλλαντζέο ρομαντζογράφο Λουί Κουπερους, με τόν όγκο του Έργου του : ρομάντζων ιδεολογικών, ψυχολογικών και ιστορικών, και συμβολικών παραμυθιών. Μās δείχνει τή λατινική ψυχή του ρομαντζογράφου που είναι μαγεμένη για τήν Ίταλία, και γιαυτόν άφίνει τήν άμιγλήρη πατριδα του. Στο τέλος μās δίνει ένα θαυμάσιο άπόσπασμα από ένα συμβολικό μύθο του «Η Ψυχή» που είναι δείγμα τής λεπτής και τρυφερής μὰ και μεγάλης τέχνης του Όλλαντζέου ρομαντζογράφου.

ΑΛΛΟΥ Κ' ΕΔΩ

Φίλε κύριε Ταγκόπουλε.

Στόν τελευταίο «Νουμά» (ἀρ. 7) κάνεις σ' ένα άρθράκι ένα υπαινιγμό για μένα που άντανακλά και στο κόμμα μου, του οποίου είμαι Γραμματέας. 'Απ' άφορμή τής θεατρικής παράστασης στην Πόλη του «Λυτρωμοῦ» σου από τούς έκει συντρόφους μας του «Νέου 'Ανθρώπου» και τής «Πανεργατικής» μ' έρωτάς τι κάνουμε έμεις έδω στην 'Αθήνα για να μορφώσουμε τούς εργάτες;

'Ο άγαπητός «Νουμάς» θά έπρεπε να μάθει πώς και επί τέλους κάνουμε κ' έμεις έδω στην 'Αθήνα. Με τη διαφορά όμως ότι έδω, αντίθετα από την Πόλη, (στην όποιαν άν και ύπάρχει τουρκικός ζυγός και τουρκική βαρβαρότης, ό χωροφυλακιστικός βούρδουλας ξέν καταδιώκει την φιλολογία,) ύπάρχει με τό παραπάνω τόση «'Ελευθερία» ώστε ό Διευθυντής τής 'Αστεινίσις να μη θέλει ν' άκόνση για φιλολογίες και κενσερέζαλα, ή καλύτερα να μη δίδει τό δικαίωμα στους κομμουνιστές να ενδιαφέρονται για τέτοια μικροπράγματα! 'Εξ άλλου έχουμε πικρή πείρα τό τι θά πη έλευθερία και έλευθερα σκέψη στην 'Ελλάδα — οι έλληνες λής βάεβαρης Τουρκίας βλέπεις είναι πιο έλευθεροι από έμάς τούς δήθεν «έλει θέρους.» Τίς προάλλες άκόμα συρτήκανε γνωστοί σου σύντροφοί μας στα μπουντρούμια τής Παλιάς στρατώνας γιατί τολμήσανε και να σκεφτοῦνε άκόμα ότι μπορούσαν να εκδ όσουν ξένα λογοτεχνικά έργα άνθρωπιστικά. Να λοιπόν που βρίσκεται ή αλήθεια. Οι σύντροφοί μας τής Πόλης (οι ύπόδουλοι άδελφοί μας κατά την έπίσημη φρασσεολογία) είναι έλευθεροί να παρσαταίνουν, να μεταφράζουν και να διαβάζουν ό,τι έργα τούς κατέβει, έμεις έδω (στην κοιτίδα τής έλευθερίας) πήμε στο φρέσκο, όχι άν μεταφράσουμε, αλλά και άν σκεφτοῦμε να μεταφράσουμε ξένα άριστουργήματα. 'Η έπίσημη δικαιοσύνη τουλάχιστον αυτήν την φιλελεύθερη έρμηνεία έδωκε στο έγκλημά μας αυτό. γιατί δεν είχαν καν ούτε κυκλοφορήσει οι μεταφράσεις.

Και για να τελειώνω προσθέτω και τούτο άκόμα, ότι καλλιτεχνικές εικόνες (άπομιμήσεις ξένων άριστουργημάτων) καθώς και προσωπογραφίες όχι μοναχά του Μάρξ και του Λένιν, αλλά και του Ντάρβιν, Λαμάρκ, κατεσχέθησαν ως επικίνδυνες εις την . . . δημοσίαν ασφάλεια. "Αν δε σου δίνει κόπο μπορείς να επισκεφτείς τό «Ριζοσπάστη» για να δής και από κοντά έξω από την πόρτα του τούς «άπελευθερωτάς χυφιέδες.»

'Ελπίζω να σου είναι άρκετά αυτά για να μαντεύσης την αιτία που μάς αναγκάζει να μη μπορούμε να δείξουμε δλο μας τό ενδιαφέρο προς τά Γράμματα και τίς 'Ωραίες Τέχνες. Σε μάς τούς κομμουνιστές τής πρωτεύουσας άπαγορεύεται.

Σέ διαβεβαιώνω όμως πώς τό Κομμουνιστικό Κόμμα έχει τις καλύτερες διαθέσεις για τη μόρφωση του εργάτη και με στοργή παρακολουθεί τη σύγχρονη δική μας λογοτεχνία, στην προστάθειά της να μάς δώσει έργα που ν' άνταποκρίνονται στις σύγχρονες άντιλήψεις, έμπνευσμένα από τό νέο πνεύμα τής επαναστατικής έποχής μας, την όποία φωτίζει

και έμπνέει ή μεγαλύτερη επανάσταση των αιώνων, ή Ρωσική επανάσταση.

Με μεγάλη εκτίμηση

Ι. ΚΟΡΔΑΤΟΣ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ

Ο ΛΟΓΟΣ. Πόλη. Φλεβάρης 1922. Με συνεργασία Ελ. Γιανίδη, Βενέζη, 'Αλλη Θούλου, Μπεκέ, Μαμέλη, Σπαταλά, Χρ. 'Εσπέρα, 'Ανατολέα, Βάλας, 'Αγ. Σημριώτη κτλ.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ άριθ. 6, του 5 'Απριλ. με τό «Πάσχα τής 'Αγάπης» του κ. Π. Πικρού, με τό «'Ημερολόγιο» του Φιλήντα, με ποιήματα Στ. Σπεράντσα, Φιλήντα, Καρυωτάκη κτλ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ. Καινούριο δημοτικιστικό περιοδικό που βγήκε στη Θεσσαλονίκη. 'Εχει μερικά καλά παραμάτια και τό «'Ανάθεμα» του 'Αντρέγιεφ, μεταφρασμένο από τό Νίκο Καστρινό.

ΕΣΤΙΑΔΑ. Βγήκε τό 6ο φύλλο του λαμπρού αυτού περιοδικού, γεμάτο από πλούσια και διαλεχτή φιλολογική ύλη.

Γράφετε σύντομα και καθαρογραμμένα γράμματα.

Κάποιος φίλος δανείστηκε ή πήρε μοναχός του από τό γραφείο, δε θυμόμαστε, τόν τόμο του «Νουμά» του 1912. Τόν παρακαλούμε, τόν ι'στεύουμε, να μάς τονέ στείλει στο βιβλιοπωλείο Γανιάρη (Σοφοκλ. 3) γιατί είναι κριμα, για να μην πούμε έγκλημα, να μάς χαλάσει τη μοναδική μας σειρά, τη μόνη περιουσία που άποχτήσαμε ύστερ' από είκοσάχρονους άγώνες. 'Ελπίζουμε όσο να βγει τ' άλλο φύλλο να μάς έχει σταλθεί ό τόμος κ' έτσι να μην άναγκαστοῦμε να ξανατυπώσουμε τούτη την έκκληση.

— κ. Γ. Χονδρ. "Οχι και τόσο πετυχημένο. Ξαναδούλεψέ τ'ηνε — γ. 'Αλ Παπ Περιμένουμε κι άλλα. — κ. 'Εκ. Οικ. όχι και τόσο καλό — κ. Φιλ Βατ. θά δημοσιευτοῦν, — κ. Ζήσ. Πικ. 'Απ' όλα, τό «Βελούχι» μάς άρεσε. μά θέλει δούλεμα άκόμη. Μη βαρθεῖς. Ξαναδούλεψέ το και στείλ' το μας — κ. Κ. Δελ. Δέν είναι άσχημο μά οι στίχοι του άδυνατίζουν που και που. — κ. Καισ. 'Εμ. θά δημοσιευτεί άργότερα.

Τ Ο Κ Ρ Ι Μ Α